

(המשך מעמוד 53)

הקים מיבנה בלתי חוקי כדי לשכן בו את אשתו. המיטרה חסמה את דלת הציף, אך שושנה, שמצבה הבריאותי בתי קופת ההריון היה קשה, פרצה את הציף וישנה בו. למחרת נצורה על-ידי המיטרה.

"הייתי עצורה המישה ימים", סיפרה שושנה, "אמרתי לשופטת שאין לי לאן ללכת, ושגם אם ישתרו אותי אמשיך לגור בציף. ישבתי בבית-המעצר עם זוגות וגנבות שעישנו חשיש. טיילטלו אוי תי כל יום לחדר אחר. ביום המישפט הגיע בעלי, ונתן ערבות בשבילי."

השופטת ביקשה לסדר לבניהווג דויר, והם קיבלו הלוואה בסך 2,000 לירות. שרי שנה מצאה דירה בשכונת התקווה, ועבדי רה לגור בה עם בעלה. כסף לא היה. ביי נתיים נולדה בתה, והיא לא יכלה לצאת לעבודה. חיים היה נכנס ויוצא בשער בתי הסוהר בארץ — באבוכי, בארשיבע, דמו, שאטה, רמלה, מעשיהו, גלמי, כשהשתחרר, הוא היה נוהג לישון רוב הזמן, סיפרה.

"הוא ניסה להיגמל, אבל אני לא רציתי אותו יותר. הגשתי בקשה לרבנות לקבל גט. בכל פעם היה מבטיח שיבוא לי רבנות, ולא בא. היה על הבוקר מתחיל

"לא היה לי זמן לישון כמעט", סיפר רה, "כי הייתי מנצלת כל רגע שהוא ישן כדי לטפל בילדה. הייתי בטיפולים אצל פסיכולוגים, היו לי כאביראש חזר קים והייתי מעשנת שלוש קופסות סיי גריות ביום."

חיים

בצל הפחד

בר ההרגה עבר חיים לאלכוהול. כשלא היו סמים, היה שותה שלושה בקבוקי עראק ביום. ילדה השני של שושנה נולד עם חשש לללקת-ריאות כרונית. הטיפול בילדים בבית היה קשה, כיוון שחיים נהג להלום בשולחן בכוח ולהכות את אשתו, כשהילדה עומדת מנגד וצועקת: "אבא, אל תרביץ לאמא! תרביץ לי!" פעמים אחדות ניסו שושנה וילדיה לברוח מהבית, ותמיד היה מוצא אותם ומבקש שיחזרו. בבית-הספר גילו המורים כי הילדה נירדמת בעת השעורים, כיוון שאינה מספיקה לישון בבית. שושנה ניסתה לפנות למיטרה, אך לדבריה, השוטרים היו מתכנסים סביבה בחושבם שהיא זונה, וצוחקים ממנה: "מה יש לך, אפשר לשרות אצלך כוס קפה?" כשהיתה מסבירה

במדנה

(המשך מעמוד 48)

דור הצעיר של מפ"ם. היתה זו הפעם האחרונה שמפ"ם התייצבה לבחירות בי אופן עצמאי. רבים ממבקרי צוותא ופעיי ליו נתנו ידם למערכת הבחירות (הפעם מפ"ם), וסיעת מפ"ם העצמאית נכנסה לכנסת עם שמונה חברים.

אחרי הבחירות חלו שינויים בחייו של פיסקה: אשתו נפטרה והוא עבר לקיבוץ בית-אלפא. לצידה של חברתו החדשה לחיים, עמליה תבצלת, שהתאלמנה מחבר רה, במאיהקולנוע זאב תבצלת ז"ל, שי נהרג בתאונת טראקטור בקיבוץ.

קיבוץ בית-אלפא (וחיי הקיבוץ בכלל) היו צרים על פיסקה רביהמעשים, הוא הקים חברה פרטית לאירועים, מיגוון, הפך קבלן חגיגות ושמוחות, כשהוא נהנה מ"המיכסה של מפ"ם" בתוך השלל הלאומי. בשנות ה-70' חזקה השפעתה של מפ"ם ואברהם שנקר, חבר-מיפלה ותיק מגולה ארצות-הברית, וזה בתיק ההסברה. ממילכתו של פיסקה התרחבה על פני העולם כולו: גיובר הסוכנות לא תמה על חוזים שמנים, וצקים עם ספרות רבות שזינו נהתמים על שם חברת מיגוון ושמואל פיסטנברג. לגיובר היה ברור שאין לחסום שור בדישו, וכי גם למפ"ם ישנן חברות משלה, כמו לכל מיפלה ציונית המכבדת את עצמה. לא פיסקה ולא שנקר (וכמוהם שרי הקליטה, שלמה רוזן רויקטור שם-טוב) לא טרחו להסביר לגיוברי המישרד הממשלתי והסוכנות כי מיגוון היא חברה פרטית של פיסקה, וכי רווחיה זורמים לכיסו הפרטי.

מחזה ציוני, אחד מענפיהההכנסה של פיסקה היה מסעותיהם של חברי קיבוץ צעירים, שהתברכו בכישרון נגינה או ריקוד. הוא היה אוסף קבוצות של עשרה או יותר, חברי קיבוצים, מביא אוי חם לארצות-הברית (בכרטיסים שמומנו על-ידי המוסדות הלאומיים), משכן אותם בדירות ששכר ברובע קווינס בניו-יורק, ומסיע אותם ברחבי היבשת במכוניות הי נהוגות על-ידי אחד מבניו או חבריו לצבא.

בגילגולו האחרון, פיסקה הוא אמרגן אמריקאי באיצטלה ציונית, יחד עם בנו, דויד, מסיע פיסקה מחזה ציוני, משוח בשמן-זית לאומני, מחוף לחוף, ומושך הקציבים ומטבע קשה אל כיסו.

רוחו החדשה של השר

"המאניפסט הקומוניסטי"

של השר דויד לוי

שכת פרט קטן

"רוח חדשה עוברת עתה את הארץ. רוח של אמונה וביטחה. של התחדשות ותיקווה רבה. אל לך לעמוד מנגד — אל תצפה מרחוק. שוב הביתה, ואפשר לך ולבני-ביתך לחיות את התקופה אשר דור רות יספרו בה בעתיד." — פתקים מודר פסים כאלה נשרו בשבוע שעבר מתוך דפי העיתונים, שנמכרו בקיוסק בניו-יורק. לא היתה זו קריאתו של יו"ר המפלגה הסינית, בעיקבות ההכרה ההדדית של ארצות-הברית בסין העממית. גם לא היתה זו קריאתם של המורדים האיראניים בשאה הפרטי.

היו אלה דבריו של דויד לוי, השר לקליטת עלייה, המפור את תקציב מישר רדו במסע-פירסומת אישי, הסר-תקדים, שתקציבו נאמד במיליונים רבים של ל"י ובמאות אלפי דולר במטבע קשה. השר לוי שכת רק לכלול בשולי מיני-שרו של "הרוח החדשה" (תחילת המינשר דומה מאד לפתיחתו של המאניפסט הקומוניסטי ניסטי) את הפריט הלא-חשוב, כי "הרוח, אמונה וביטחה, התחדשות ותיקווה" הם ליהודים בלבד, וכי על "תוכנית הסיוע לישראלים החוזרים הביתה" הם רק לאר תם היכולים להוכיח את יהדותם על פי ההלכה. בתקנות נאמר בפירוש שאינן חלות על כל אדם אחר — למשל, על יש-ראלי ערבי המקש לחזור ארצה.

איש מחבריההכנסת בירושלים עדיין לא הביא נושא זה לסדר-היום של המליאה, אף לא ביקש את השר או את ראש-הממשלה להסביר את התקנות הגועניות החדשות — מה שמוכיח כי "רוח חדשה" עוברת עתה בארץ, אך אל הכנסת בירושלים אין היא מגיעה.

* הפותח במילים: "רוח רעה מהלכת אימים באירופה..."

שושנה כהן
מכות במפתח

שנה, שרק אם בעלי ימות, אני אשתחרר ממנו, כי הוא מסרב לחתום. אני לא מבינה את זה. יש עוד נשים באותו מצב, ולאף אחד לא איכפת!"

הרב חיים לנגוס, מנהל לישיבת הרב הראשי בתל-אביב, ציין כי המיקר רה של שושנה ובעלה חיים מוכר לרבנות כבר עשר שנים. לטענתו, "אין בעיות פנימיות בזמן האחרון בין בני-הזוג. בכל המיקרים אנחנו משתדלים להביא את הי צדדים לידי שלום-בית. אין זה משנה אם הבעל הוא פושע או נרקומן. בהלכה היהיר דית יש יסוד של דמוקרטיה מוחלטת. ביחס למעמד אישי אין כפיה להתגרש, לא על הבעל ולא על האשה." לדיברי הרב לנגוס, הרבנות כבולתי-ידיים, "זהו מתי-רה של דמוקרטיה", הוא אומר, "כמו שאיי ננו יכולים לצוות על אשה להתגרש מי בעלה כשהבעל פיתאום מצא אשה אחרת ורוצה להתגרש, כך אין אנו יכולים להכי ריח את בעלה של שושנה, במיקרה זה, להתגרש ממנה."

בניגוד לארצות אירופיות רבות, שבהן יכולים הצדדים להתגרש גם אם אחד מהם אינו מסכים לגירושין, הרי ההלכה היהודית משחררת אשה מבעלה רק ללא הסכמתו אם הוא נעדר זמן רב ולא ידוע היכן הוא והוכח שהוא נפטר, או אם נפטר.

"לבוא ולומר שיש כאן נרקומן שלא מסוגל לקיים חיים תקינים עם אשתו, זו קביעה חמורה", אמר הרב לנגוס, "אם נשחרר אותה ממנו, זו תהיה פגיעה בחור פש הפרט. זהו מחיר הדמוקרטיה."

הרב לנגוס (מימין)
גט — רק במיקרה של מוות

להם, היו שולחים ניידיט-סיוור, חיים היה מתחבא, וכשהיתה חוזרת הביתה היה מפיי ליא בה את מכותיו.

כשהגיע חיים לרבנות, באחת הפעמים הבודדות, הביא לשם שקיות עם כדורי-סם וחראה לרבנים, ושען שהיא חולה ואי נוסוגל לעבוד ואין מי שידאג לו. ברבנות היו משיבים לשושנה: "לכי הביר תה, אין מה לעשות. אם הוא לא יחתום, לא תוכלי לקבל גט."

רק המוות

ישחרר

ל סברתי להם שבעלי היה נר-קומן ויישאר נרקומן, בוכה שרי שנה, 12 שנה אני מתגלגלת ברכנות, והתשובה היחידה שאני מקבלת היא שבעלי צריך לחתום ואז אקבל גט. הסברי

עם הכדורים, מתנדנד בבית כמו שיכור ומקלל אותי: "שארמוטה, בגללך אני לור קח סמים! את אשמה!"

"בבוקר הייתי קמה, מסדרת את הבית, הכל במתח, שלא יתעורר ויתחיל להשר תולל. אם היה ער, הייתי מחכה שיירדם ומסדרת מהר את הבית. או מכינה אוכל. כשהיה קם, היה תופס אותי בחולצה ומנע נע אותי בכוח עם קללות ואיומים. היה נותן לי מכות בראש ואגרופים. הוא מסר תובב כל הזמן עם סכינים בכיס, והייתי פוחדת שיתקע בי סכין. בבית אצלנו אין סכינים. אני תמיד ורקתי אותם, אבל תמיד היה מוצא איזה סכין ומביא הביתה."

חייה של שושנה כהן לא היו נוריים מליים משום בחינה. שעות השינה לא היו רגילות. לדבריה, כשהיתה נרדמת סוף-סוף היה בעלה מעיר אותה שתעשה בשבילו שליחויות. ביגלל המתח והפחדים הפכה "סהרורית".